

Til høringsinstansene iht. liste i vedlegg 3

Høringsbrev - Forslag om krav til sentralt gitt skriftlig eksamen på Vg3/opplæring i bedrift for lærlinger innenfor bygg- og anleggsteknikk som har fullført ordinært Vg1 og Vg2 i skole

Utdanningsdirektoratet sender med dette ut et forslag om å innføre en sentralt gitt skriftlig eksamen på Vg3 for lærlinger som går på utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk og som har fullført ordinært Vg1 og Vg2 i skole.

Vi foreslår en endring i læreplanens vurderingsordning på Vg3/opplæring i bedrift for fagene. Som følge av forslaget foreslås det endringer i forskrift til opplæringsloven §§ 3-54 og 3-55.

Forslaget innebærer at alle lærlinger som har gjennomført ordinær opplæring i skole på Vg1 og Vg2 nivå innenfor bygg- og anleggsteknikk, også må opp til skriftlig sentralt gitt eksamen før oppmelding til fag-/svenneprøve. Prøven må være bestått for å få utstedt fag-/svennebrev.

Dersom ordningen som er lagt ut på høring blir fastsatt, er den planlagt innført for lærlinger som begynner sin læretid 01.08.2015 eller seinere.

I tillegg foreslår vi å stryke en del av § 3-55 fjerde ledd som har skapt uklarheter om vurderingsgrunnlaget i enkelte andre lærefag.

Forslagene er nærmere beskrevet i høringsnotat i vedlegg 1. I vedlegg 2 er forslag til endringer i læreplaner for fag og forskrift til opplæringsloven beskrevet.

Høringsuttalelsene må være Utdanningsdirektoratet i hende innen 01.03.2015. Uttalelsene bes sendt via høringsverktøyet, elektronisk til post@utdanningsdirektoratet.no eller per brev til Utdanningsdirektoratet, Postboks 9359 Grønland, 0135 OSLO.

Vennlig hilsen

Kirsti Aandstad Hettasch
avdelingsdirektør

Bjørn Wilhelm Bjelke
rådgiver

Vedlegg 1: Høringsnotat

Vedlegg 2: Forslag til endringer i læreplaner for fag og forskrift til opplæringsloven

Vedlegg 3: Liste over høringsinstanser

Høringsnotat - Forslag om krav til sentralt gitt skriftlig eksamen på Vg3/opplæring i bedrift for lærlinger innenfor bygg- og anleggsteknikk som har fullført ordinært Vg1 og Vg2 i skole

Bakgrunnen for forslaget

Bakgrunnen for forslaget er at Faglig råd for bygg- og anleggsteknikk (FRBA) over lengre tid har ønsket samme vurderingsordning med sentralt gitt skriftlig eksamen på Vg3 som noen andre lærefag har i dag. FRBA ønsker å kvalitetssikre vurderingsgrunnlaget ved sluttvurdering. Per i dag har ikke lærlinger på bygg- og anleggsteknikk som følger hovedmodellen med to år i skole en slik ordning. Utdanningsdirektoratet har kommet til at forslaget bør ut på høring.

Gjeldende rett

Læreplanenes vurderingsdel innenfor utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk er forskriftsfestet i Læreplanverket for Kunnskapsløftet, jf. forskrift til opplæringsloven § 1-3. I tillegg er enkelte unntak fra normalordningen fastsatt i forskrift til opplæringsloven §§ 3-52, 3-53, 3-54 og 3-55.

Lærlinger som har fullført to år i skole

I dag er det ikke et krav om å avlegge sentralt gitt eksamen på Vg3 for lærlinger i bygg- og anleggsteknikk som følger hovedmodellen med to år i skole og resten av opplæringen i bedrift. Elever og lærlinger i utdanningsprogram for bygg- og anleggsteknikk, skal etter endt læretid opp til en fag- eller svenneprøve i faget. Dette følger av læreplanen for faget for Vg3/opplæring i bedrift.

Lærlinger som tegner lærekontrakt etter forskrift til opplæringsloven § 6A-7:

Et unntak fra hovedmodellen er de elevene/lærlingene som tegner lærekontrakt etter forskrift § 6A-7, punkt a). Denne delen av bestemmelsen åpner for en annen organisering enn den opplæringsordningen som er fastsatt for faget i Læreplanverket for Kunnskapsløftet, der lærebedriften tar ansvar for en større del av opplæringen enn normalt. Disse elevene/lærlingene følger en annen vurderingsordning enn de elevene/lærlingene som går 2 år i skole før læretiden. Blant annet regulerer forskrift til opplæringsloven § 3-54 vurdering for lærlinger som har en lærekontrakt som omfatter opplæring i programfag som er fastsatt i fag- og timefordelingen for Vg1 og Vg2. Eksamen etter denne bestemmelsen skal prøve i hvilken grad lærlingen har nådd kompetansemålene som er fastsatt i læreplanen for opplæring i bedrift/Vg3 som lærlingen har tegnet lærekontrakt i.

Særløpsfag:

Forskrift til opplæringsloven § 3-53 regulerer vurdering for lærlinger i særløpsfag. For det enkelte særløpsfaget er det fastsett i læreplanen for opplæring i bedrift at alle skal gå opp til en egen eksamen før fag-/svenneprøven. Innenfor utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk er det flere særløpsfag.

Praksiskandidater:

Praksiskandidatordningen er en ordning for personer som kan dokumentere lang og

allsidig yrkespraksis. Praksiskandidatordningen er derfor ikke en opplæringsordning, men en rett til å melde seg til fag-/svenneprøve uten opplæring i skole og/eller læretid i bedrift.

Praksiskandidater må ha bestått en egen skriftlig eksamen før de melder seg opp til fag- eller svenneprøven. Dette er regulert i forskrift til opplæringsloven § 3-55. Eksamenen er utarbeidet av Utdanningsdirektoratet etter gjeldende læreplan for opplæring i bedrift/Vg3 for lærefaget i Læreplanverket for Kunnskapsløftet.

Direktoratets vurderinger

I retningslinjene for samarbeidet mellom Samarbeidsrådet for yrkesopplæring, de faglige rådene og Utdanningsdirektoratet heter det at partene i arbeidslivet skal gjennom de faglige rådene ha innflytelse på hele opplæringen i faget. På den delen av opplæringen som foregår i bedrift/virksomhet skal partenes forslag vektlegges spesielt.

Direktoratet mener at de undersøkelsene som er gjennomført om vurderingsordninger i bygg- og anleggsteknikk, ikke utelukker at det vil være hensiktsmessig for lærefag i utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk å innføre den samme vurderingsordningen i opplæring i bedrift for alle kandidater som skal opp til fag-/svenneprøve.

Innføring av en slik vurderingsordning i læretiden kan være positiv i den forstand at lærlingen er sikret en ekstra obligatorisk tilbakemelding på kompetansen i faget før avleggelse av fag-/svenneprøven. På den annen side er vurderingsgrunnlaget allerede omfattet av fag-/svenneprøven som direktoratet mener burde ha vært tilstrekkelig og den beste løsningen til å kartlegge kandidatens kompetanse. Dette følger av at fag-/svenneprøven avholdes med mer virkelighetsnære oppgaver, enn det som er mulig å få til med en sentralt gitt skriftlig eksamen. Likevel vil nok en sentralt gitt eksamen bidra til at alle kandidater vil bli prøvd på et felles kompetanseområde.

Den nye ordningen som legges ut på høring vil føre til at de som ikke består den sentralt gitte skriftlige eksamen, ikke kan få utstedt fag-/svennebrev.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Ordningen vil omfatte ca. 3 000 lærlinger årlig på landsbasis. For fylkeskommunene vil de direkte kostnadene være knyttet til gjennomføring av eksamen. Erfaringstall viser at kostnadene er ca. 1 000 kr. per kandidat i Oslo kommune. For bedriftene vil det tilsvarende være en kostnad å sette av tid i den ordinære læretiden for gjennomføring av eksamenen. Eksamensoppgavene produseres for andre kandidatgrupper allerede.

Det foreslås at ordningen innføres for lærlinger som begynner sin læretid 01.08.2015 eller seinere.

Spørsmål til høringsinstansene

Utdanningsdirektoratet ber høringsinstansene svare på følgende:

1. Bør det innføres krav til sentralt gitt skriftlig eksamen basert på læreplan for Vg3/opplæring i bedrift for lærlinger innenfor bygg- og anleggsteknikk som har fullført Vg1 og Vg2 i skole?

2. Er det hensiktsmessig å innføre ordningen med virkning for lærekontrakter inngått fra og med 1. august 2015?
3. Har dere andre kommentarer til forslaget?

Vedlegg 2

Forslag til endringer i læreplaner for fag og forskrift til opplæringsloven – Krav om sentralt gitt skriftlig eksamen på Vg3 / opplæring i bedrift for lærlinger innenfor bygg- og anleggsteknikk som har fullført ordinært Vg1 og Vg2 i skole

Under følger de konkrete forslagene til endringer med merknader.

Forslag til endringer i kapittel om vurdering i læreplaner for opplæring i bedrift

Alle læreplaner for lærefag i utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsfag skal inneholde følgende tekst i kapittelet om vurdering.

Alle skal opp til en skriftlig eksamen i faget. Eksamenen må være bestått før fag-/svenneprøven kan gjennomføres. Eksamenen utarbeides sentralt og sensureres lokalt.

Merknader til forslaget

I forskrift til opplæringsloven § 3-52 er det fastsatt at en slik vurderingsordning som foreslås skal fremkomme i læreplanen.

De læreplanene som får endring med denne teksten tillagt er:

- Anleggsmaskinførerfaget
- Asfaltfaget
- Banemontørfaget
- Betongfaget
- Fjell- og bergverksfaget
- Industrimalerfaget
- Limtreproduksjonsfaget
- Malerfaget
- Murerfaget
- Renholdsoperatørfaget
- Rørleggerfaget
- Stillasbyggerfaget
- Taktekkerfaget
- Trevare- og bygginnredningsfaget
- Trelastfaget
- Tømrerfaget
- Ventilasjons- og blikkenslagerfaget
- Vei- og anleggsfaget

Forslag til endringer i forskrift til opplæringsloven

I forskrift 23. juni 2006 nr.724 til opplæringsloven foreslås følgende endringer:

Ny § 3-54 tredje ledd skal lyde:

I et utval av lærefag som Utdanningsdirektoratet fastset og som kjem inn under § 3-52, skal eksamen prøve i kva grad lærlingen har nådd kompetansemåla som er fastsette i programfaga for Vg1, Vg2 og eventuelt Vg3 i skole.

Merknader til forslaget

Endringen er at i stedet for at alle lærefag som omfattes av § 3-52, også omfattes av tredje ledd i § 3-54, så er det bare et utvalg lærefag som Utdanningsdirektoratet fastsetter som omfattes av bestemmelsen etter tredje ledd.

Endringen må til for å skille de nye lærefagene som skal inn under ordningen etter § 3-52 fra lærefag som har mer omfattende vurderingsordning. Dette endrer ikke vurderingsordningen for de lærefagene som allerede omfattes av ordningen etter § 3-52. Dette er:

- Elektrikerfaget
- Energimontørfaget
- Energioperatørfaget
- Heismontørfaget
- Signalmontørfaget
- Dataelektronikerfaget
- Telekommunikasjonsmontørfaget
- Automatiseringsfaget
- Anleggsmaskinmekanikerfaget
- Børsemakerfaget

Det foreslås at ordningen innføres for lærlinger som begynner sin læretid etter 01.08.2015

Ny § 3-55 fjerde ledd skal lyde:

I et utval av lærefag som Utdanningsdirektoratet fastset og som kjem inn under § 3-52, skal eksamen prøve i kva grad den einskilte praksiskandidaten har nådd kompetansemåla som er fastsette i programfaga for Vg1, Vg2 og eventuelt Vg3 i skole. Eksamen skal vere bestått før ein praksiskandidat melder seg til fag- eller sveineprøve.

Merknader til forslaget

Den ene endringen er at i stedet for at alle lærefag som omfattes av § 3-52 også omfattes av fjerde ledd i § 3-55, så er det bare et utvalg lærefag som Utdanningsdirektoratet fastsetter som omfattes av bestemmelsen etter fjerde ledd.

Endringen må til for å skille de nye lærefagene som skal inn under ordningen etter § 3-52 fra lærefag som har mer omfattende vurderingsordning. Dette endrer ikke

vurderingsordningen for de lærefagene som allerede ligger inn under ordningen etter § 3-52. Dette er:

- Elektrikerfaget
- Energimontørfaget
- Energioperatørfaget
- Heismontørfaget
- Signalmontørfaget
- Dataelektronikerfaget
- Telekommunikasjonsmontørfaget
- Automatiseringsfaget
- Anleggsmaskinmekanikerfaget
- Børsemakerfaget

Den andre endringen er at avgrensningen mot kompetansemål som er relevante strykes fordi alle kompetansemål er relevante. Denne ordlyden har skapt noen uklarheter som Utdanningsdirektoratet finner det hensiktsmessig å rydde opp i. Endringen berører ikke lærefagene i utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk.

Det foreslås at ordningen innføres for lærlinger som begynner sin læretid etter 01.08.2015.

Liste over høringsinstanser

Abelia
ABM utvikling informasjonsdirektør Atle Faye
ABM-utvikling
ADHD Norge
Aftenskolen Høyres Studieforbund (HS)
Akademikerne
ANSA
Antirasistisk Senter
AOF Norge
Arbeidsforskningsinstituttet (AFI)
Arbeidsgiverforeningen Spekter
ASSISTANSE – Foreningen for synshemmede barns sak
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Barneombudet
Bazar
Bi Studentsamfunn (bis)
Bokmålsforbundet
Bonde og småbrukerlaget
Bransjeråd for fjellsprengning
Brukerforum for likeverdig opplæring
Bygdefolkets Studieforbund (BSF)
Byggenæringens Landsforening
CULCOM - Kulturell kompleksitet i det nye Norge
Dans i Skolen
Datatilsynet
DELTA-senteret
Den norske Forleggerforening
Den norske historiske forening (HIFO)
Den norske legeforening
Den norske tannlegeforening
Den norske UNESCO-kommisjonen
Det nasjonale fagråd for tysk
Det utdanningsvitenskapelige fakultet - UiO
Direktoratet for Arbeidstilsynet (Arbeidstilsynet)
Direktoratet for naturforvaltning
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Direktoratet for utviklingssamarbeid NORAD
Dysleksiforbundet
EL & IT Forbundet
Elevorganisasjonen

Energi Norge
Fagforbundet
Fagforbundet for industri og energi
Faglig råd for bygg- og anleggsteknikk
Faglig råd for design og håndverk
Faglig råd for elektrofag
Faglig råd for helse- og sosialfag
Faglig råd for medier og kommunikasjon
Faglig råd for naturbruk
Faglig råd for restaurant- og matfag
Faglig råd for service og samferdsel
Faglig råd for teknikk og industriell produksjon
Fellesforbundet
Fellesorganisasjon for barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere
Fellesrådet for kunst fag i skolen FKS
Fiskeri- og Havbruksnæringens Landsforening
Fiskeridirektoratet
Flyktningehjelpen
Flytningestiftelsen
Folkehøgskolerådet
Folkekulturforbundet (FKF)
Forbrukerombudet
Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG)
Foreningen Norges Døvblinde
Foreningen norske låsesmeder
Forskningsinstituttet NOVA
Forskningsstiftelsen FAFO
Fremmedspråksenteret
Frikirkelig studieforbund (FSF)
Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO)
Funksjonshemmedes Studieforbund (FS)
Glass og Fasadeforeningen
Godkjente norske utenlandsskoler Forening (GNUF)
Handel og kontor i Norge
Handels- og Servicenæringens hovedorganisasjon (HSH)
Helse Midt-Norge RHF
Helse Nord RHF
Helse Sør-Øst RHF
Helse Vest RHF
Human-Etisk Forbund
Hørselshemmedes Landsforbund (HLF)
Håndverksbedriftenes Landsforening
Idrettens Studieforbund
IKT-Norge
IMER

Industri Energi
innovasjon norge
Innvandrerne Landsorganisasjon
Institutt for journalistikk
Institutt for samfunnsforskning (ISF)
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)
International Student Union ISU
Islamsk Råd i Norge
Kirkerådet
Kjøttindustriens Fellesforening
Kommunalansattes Fellesorganisasjon (Delta)
Konkurransetilsynet
Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene (KIM)
Kredittilsynet
Kristelig Folkepartis Studieforbund (KrFS)
Kristne Friskolers Forbund
KS - Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon
Kunst i skolen
Kunst og design i skolen
Kystdirektoratet
Landbrukets Arbeidsgiverforening
Landsforbundet for kombinert Syns og Hørselshemmede/Døvblinde
Landsforeningen for lesbisk og homofil frigjøring
Landslaget Drama i skolen
Landslaget for Matematikk i skolen
Landslaget for Medieundervisning
Landslaget for Moderne Språk
Landslaget for norskundervisning
Landslaget for nærmiljøskolen - LUFS
Landslaget Fysisk Fostring i Skolen
Landsorganisasjonen for Samisk husflid
Landsorganisasjonen i Norge (LO)
Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner
Likestillings- og diskrimineringsombudet
Logistikk- og Transportindustriens Landsforening
Longyearbyen lokalstyre
Lærernes Yrkesforbund
Maskinentreprenørenes forbund (MEF)
Matforsk
Mattilsynet
Mediebedriftenes Landsforening
Medietilsynet
Mellomkirkelig råd
Mental helse
Mesterbrevnemnda

Musikernes fellesorganisasjon
Musikk i Skolen
Musikkens studieforbund
NAKOS for prehospital akuttmedisin
Nasjonalforeningen for folkehelsen
Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT)
Nasjonalt råd for lærerutdanning
Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring - NAFO
Nasjonalt senter for IKT i utdanningen
Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen
Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning
Nasjonalt senter for matematikk i opplæringen
Nasjonalt senter for naturfag i opplæringen
Nasjonalt senter for nynorsk i opplæringen
NAV
NBK
Nettverket av samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter
NHO Transport
NIFU STEP Studier av innovasjon, forskning og utdanning
NKS Fjernundervisning
Noregs Kristelige Folkehøgskolelag (NKF)
Noregs Mållag
Norges Bondelag
Norges Døveforbund (NDF)
Norges Fiskarlag
Norges Forskningsråd
Norges Frikirkeråd
Norges Handikapforbund (NHF)
Norges Idrettsforbund
Norges Ingeniørorganisasjon (NITO)
Norges Kvinne- og Familieforbund
Norges Rederiforbund
Norges Røde Kors
Norsk Arbeidsmannsforbund
Norsk Audiopedagogisk Forening
Norsk Bibliotekforening
Norsk Bilbransjeforbund
Norsk Bonde- og Småbrukarlag
Norsk Båtbransjeforbund as
Norsk Designråd
Norsk Filminstitutt
Norsk Folkehøgskolelag, (NF)
Norsk Forbund for Fjernundervisning (NFF)
Norsk forbund for utviklingshemmede – NFU
Norsk foreldrelag for funksjonshemmede (NOFF)

Norsk form
Norsk Fotografforbund
Norsk Grafisk Forbund
Norsk Handverksutvikling
Norsk handverksutvikling, Maihaugen
Norsk Hestesenter
Norsk hjemmeundervisningsforbund
Norsk Industri
Norsk Jernbaneforbund
Norsk Kristelig Studieråd (NKrs)
Norsk kulturråd
Norsk kulturråd informasjonsrådgiver
Norsk Kulturskoleråd
Norsk Lektorlag
Norsk Montessoriforbund
Norsk museumforbund
Norsk musikkråd
Norsk Naturforvalterforbund
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
Norsk Organisasjon for Asylsøkere – NOAS
Norsk Psykologforening
Norsk reindrifters Landsforbund
Norsk renseri og vaskeriforbund
Norsk senter for flerkulturell verdiskaping
Norsk Sjømannsforbund
Norsk Skolelederforbund
Norsk språkråd
Norsk studentunion
Norsk Studentunion (NSU)
Norsk Sykepleierforbund
Norsk teaterråd
Norsk Transportarbeiderforbund
Norsk Treindustriarbeiderforbund
Norske Fag- og Friskolers Landsforbund (NFFL)
Norske Friskolers Landsforbund (v/ NFFL)
NVE - Norges vassdrags- og energidirektorat
Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
Næringsmiddelbedriftenes Landsforening
Oljedirektoratet
Oljeindustriens Landsforening
Opplæringskontoret for Forsvaret
Organisasjonen mot offentlig diskriminering – OMOD
Pedagogstudentene i Utdanningsforbundet (PS)
Plastindustriforbundet
Politidirektoratet

Populus-studieforbundet folkeopplysning
Post- og teletilsynet
Private Handelsskolers Landsforbund
Prosessindustriens Landsforening
Psykososialt team for flyktninger
Rederienes Landsforening
Reiselivsbedriftenes Landsforening
Rikskonsertene
Riksmålsforbundet
Riksrevisjonen
Riksteateret
Riksutstillinger
Rådet for innvandrersorganisasjoner i Oslo
Rådet for psykisk helse
Rådgiverforum - Norge
Samarbeidsforum av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO)
Samarbeidsrådet for fag- og yrkesopplæring (SRY)
Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn
Sametinget
Samisk Høgskole
Samisk Studieutvalg (SOL)
Samordna Opptak
Senter for interkulturell kommunikasjon
Senter mot etnisk diskriminering – SMED
Senterpartiets Studieforbund (SpS)
Servicebedriftenes Landsforbund
Sivilombudsmannen
Sjøfartsdirektoratet
Sjøsamisk Studieforbund (SSF)
Skattedirektoratet
Skogbrukets Landsforening
Skolenes landsforbund (SL)
Skrivesenteret
SOS Rasisme
Sosial- og helsedirektoratet
Statens byggtekniske etat
Statens Helsetilsyn
Statens Lånekasse for utdanning
Statens råd for funksjonshemmede
Statens vegvesen Vegdirektoratet
Statistisk Sentralbyrå (SSB)
Statlig spesialpedagogisk støttesystem (Enheter og knutepunkt)
Statstjenestemannsforbundet
Steinerskoleforbundet
Stiftelsen Signo

Studentenes landsforbund
Studieforbundet Folkeuniversitetet (FU)
Studieforbundet natur og miljø (N&M)
Studieforbundet Solidaritet (SO)
Styret for de samiske videregående skolene
Sysselmannen på Svalbard
Tekniske Entreprenørers Landsforening
Teknisk-naturvitenskapelig forening (TEKNA)
Teknologisk institutt
Tolkeforbundet
Toll- og avgiftsdirektoratet
Unge kunstneres samfunn
Ungt Entreprenørskap
Unio
Universitets- og høgskolerådet
Utdanningsdirektoratets Råd for inkluderende opplæring (URIO)
Utdanningsforbundet
Utlendingsdirektoratet (UDI)
Venstres Opplysningsforbund (VO)
VISCOM
Voksenopplæringsforbundet - VOFO
Voksne for Barn
VOX, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS)